

Ked' je sociálna služba istotou: Príbeh rodiny, ktorej každodenný život môže ovplyvniť zmena financovania

22.7.2026 - | Slovenská katolícka charita

Každý človek potrebuje vo svojom živote istotu, prijatie a priestor, kde môže rozvíjať svoje schopnosti. Pre ľudí so zdravotným znevýhodnením a ich rodiny je stabilná sociálna služba často oveľa viac než len pomoc pri každodenných činnostiach. Je miestom, kde človek nachádza podporu, bezpečné prostredie, možnosť byť aktívny a zostať súčasťou spoločenstva.

V zariadeniach sociálnych služieb sa denne stretávame s ľuďmi a rodinami, ktorým pravidelná podpora pomáha zvládať každodenný život. Nasledujúci príklad vychádza zo skúseností z poskytovania sociálnych služieb a predstavuje situáciu, s ktorou sa môžu stretávať mnohé rodiny. Neopisuje konkrétneho prijímateľa ani konkrétnu rodinu, ale poukazuje na možné dopady pripravovaných zmien financovania sociálnych služieb na ľudí, ktorí ich využívajú, a ich blízkych.

Predstavme si mladého človeka, ktorý žije v rodinnom prostredí a pre svoje zdravotné znevýhodnenie potrebuje počas dňa individuálny prístup, podporu a usmernenie. Jeho zdravotný stav ovplyvňuje najmä komunikáciu, sociálne vzťahy, správanie a zvládanie niektorých každodenných situácií. Napriek tomu má svoje schopnosti, záujmy a možnosti rozvoja. Pri vhodne nastavenej podpore dokáže spolupracovať, zapájať sa do aktivít a zažívať úspech.

Na základe posúdenia odkázanosti na pomoc inej osoby je zaradený do III. stupňa odkázanosti a využíva ambulantnú sociálnu službu v dennom stacionári.

Pre človeka, ktorý potrebuje stabilitu, pravidelnosť a bezpečné prostredie, predstavuje denný stacionár významnú súčasť života. Umožňuje mu tráviť čas v prostredí, kde sa cíti bezpečne, rozvíjať svoje schopnosti, udržiavať sociálne kontakty a zostať aktívnou súčasťou komunity.

Rovnako dôležitú úlohu má táto služba aj pre jeho rodinu. Rodič, ktorý sa o svojho blízkeho dlhodobo stará, môže vďaka nej lepšie zvládať každodennú starostlivosť, zabezpečovať fungovanie domácnosti a v rámci možností zosúladiť starostlivosť o blízkeho človeka s vlastným životom.

Pripravovaná reforma financovania sociálnych služieb, ktorá má nadobudnúť účinnosť od januára 2027, môže priniesť zmeny, ktoré sa dotknú nielen poskytovateľov sociálnych služieb, ale predovšetkým ľudí, ktorí tieto služby využívajú, a ich rodín.

Významný dopad môžu mať pripravované zmeny najmä na ľudí, ktorí sú v súčasnosti zaradení do určitých stupňov odkázanosti a zároveň využívajú ambulantné sociálne služby. Citlivou skupinou môžu byť napríklad ľudia zaradení do III. stupňa odkázanosti, ktorým pravidelnú podporu poskytuje denný stacionár a ktorých rodiny pri zabezpečovaní života v domácom prostredí využívajú aj opatrovateľský príspevok.

Podľa pripravovaného nastavenia reformy môže pri tejto skupine dôjsť k zmene podmienok poskytovania podpory. Ak by sa zmenili pravidlá týkajúce sa opatrovateľského príspevku, pre rodiny, ktoré ho dnes využívajú ako dôležitú súčasť fungovania domácnosti, by to mohlo znamenať výrazný zásah do ich finančnej stability a potrebu hľadať nové možnosti zabezpečenia podpory pre svojho

blízkeho.

Dopad takejto zmeny by však nespočíval iba vo výpadku príjmu. Opatrovateľský príspevok umožňuje mnohým rodičom alebo blízkym osobám zostať pri človeku so zdravotným znevýhodnením a prispôbiť svoj život jeho potrebám. Ak by sa podmienky tejto podpory zmenili, rodiny by mohli čeliť nielen finančnej neistote, ale aj otázke, ako zachovať doterajší spôsob starostlivosti a podporu, na ktorú je ich blízky odkázaný.

Možnosti rodinných príslušníkov zamestnať sa sú pritom často výrazne obmedzené práve preto, že dlhodobo zabezpečujú starostlivosť o človeka so zdravotným znevýhodnením. Každá zmena systému podpory preto môže mať dopad na fungovanie celej domácnosti.

Zmeny môžu priniesť aj zvýšenú administratívnu záťaž pre rodiny. Povinnosť orientovať sa v nových pravidlách, opakovane dokladovať splnenie podmienok alebo riešiť nové postupy môže byť náročná nielen organizačne, ale aj psychicky. Pri ľuďoch, ktorí potrebujú stabilitu, jasnú štruktúru dňa a predvídateľné prostredie, môže neistota vplývať aj na ich pocit bezpečia.

Otázkou zostáva aj budúce nastavenie financovania ambulantných sociálnych služieb. Ak by financovanie výraznejšie záviselo od počtu hodín, počas ktorých je prijímateľ v zariadení prítomný, mohlo by to predstavovať riziko pre stabilitu poskytovaných služieb. Ľudia so zdravotným znevýhodnením však prirodzene prechádzajú obdobiami choroby, hospitalizácie alebo dočasného zhoršenia zdravotného stavu, keď ich prítomnosť v zariadení nemusí byť pravidelná.

Takéto zmeny by mohli ovplyvniť aj samotných poskytovateľov sociálnych služieb. Neistota financovania môže sťažiť plánovanie prevádzky, personálne zabezpečenie a schopnosť poskytovať kvalitnú a dostupnú podporu ľuďom, ktorí ju potrebujú.

Príbeh takejto rodiny pripomína, že rozhodnutia o financovaní sociálnych služieb nie sú iba otázkou systému a rozpočtov. V konečnom dôsledku ovplyvňujú konkrétny každodenný život ľudí – ich istotu, kvalitu života, možnosti rodín a podmienky, v ktorých môžu žiť dôstojne a s potrebnou podporou.

Stabilné a dostupné sociálne služby sú oporou nielen pre ľudí so zdravotným znevýhodnením, ale aj pre ich rodiny a celú spoločnosť.

<https://www.charita.sk/ked-je-socialna-sluzba-istotou-pribeh-rodiny-ktorej-kazdodenny-zivot-moze-ovplyvnit-zmena-financovania>